

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 135/03-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. októbra 2003 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Jána Auxta a Juraja Horvátha prerokoval prijatú sťažnosť V. R., bytom G. T., zastúpenej advokátom JUDr. R. Ž., K., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Revúca v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 114/02 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo V. R. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Revúca v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 114/02 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. marca 2003 doručená sťažnosť V. R., bytom G. T. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. R. Ž., K., ktorou namieta porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Revúca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 114/02.

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 135/03-15 z 13. augusta 2003 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie.

Sťažovateľka odôvodnila svoju sťažnosť tým, že 5. marca 2002 podala okresnému súdu žalobu na zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov za trvania manželstva, pričom od podania tejto žaloby uplynula doba jedného roka a okresný súd neurobil vo veci jediný úkon, čím sa vinou nečinnosti okresného súdu ocitla v dlhodobej právnej neistote.

Na zbytočné prietahy v konaní sťažovateľka upozornila predsedu okresného súdu sťažnosťou, ktorý túto uznal za dôvodnú.

Na základe žiadosti ústavného súdu z 29. mája 2003 sa k prijatej sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu. Z jeho vyjadrenia doručeného ústavnému súdu 6. júna 2003 vyplýva, že „Tvrdenie uvádzané v sťažnosti, že vo veci sa na tunajšom súde rok nekonalo je pravdivé. Súčasne však musím uviesť, že k tejto situácii došlo z objektívnych príčin, keď v roku 2002, kedy bol návrh podaný, až do dnešného dňa pracujú na súde len 3 sudcovia, čo je úplne nedostatočné. Pre informáciu pripojujem prehľad vypracovaný Krajským súdom

v Banskej Bystrici o počte došlých a vybavených vecí na súdoch za rok 2002 a výkaz o agendách za máj 2003, z ktorých jasne vyplýva, že vybavovať bez prietáhov taký nápad, aký je na tunajšom súde tromi sudcami objektívne nie je možné. Tunajší súd od svojho vzniku je nedostatočne obsadený sudcami (takmer stále na menej ako 50 %).

Súčasne však poukazujem aj na to, že ani sťažovateľka pri podaní návrhu nezaplatila súdny poplatok, tento nezaplatila ani na výzvu súdu a len keď bolo konanie zastavené, podala proti tomuto odvolanie a poplatok zaplatila. Jej konanie teda tiež nebolo také, aby konanie urýchlila, hoci v čase týchto úkonov už bola podaná sťažnosť na Vašom súde, ako to súd zistil z predloženého rovnopisu sťažnosti“.

Predseda okresného súdu, ako aj právny zástupca sťažovateľky súhlasili s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti, jej doplnenia, ako aj na základe spisu okresného súdu sp. zn. 2 C 114/02 a vyjadrenia jeho predsedu zistil nasledovný priebeh a stav tohto konania:

Sťažovateľka sa žalobným návrhom podaným okresnému súdu 5. marca 2002 proti D. R. domáhala zrušenia bezpodielového spoluvlastníctva manželov za trvania manželstva.

Dňa 20. marca 2003 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu na začatie konania. Dňa 2. apríla 2003 okresný súd zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku.

Sťažovateľka doručila okresnému súdu 15. apríla 2003 odvolanie proti rozhodnutiu o zastavení konania a zároveň zaplatila súdny poplatok.

Okresný súd 16. apríla 2003 zrušil rozhodnutie o zastavení konania a zároveň určil termín pojednávania na 7. máj 2003. Na tomto pojednávaní okresný súd rozhodol rozsudkom, ktorý v tento deň nadobudol i právoplatnosť.

III.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov“, a práva na prerokovanie jej záležitosti v primeranej lehote upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 114/02.

Ústavný súd v prípadoch podaní namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru zohľadňuje svoju stabilnú judikatúru, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (II. ÚS 61/98), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným súdnym rozhodnutím“. K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až „právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd postupuje v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) ustálenou v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka konania (2) a postup samotného súdu (3).

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd zo sťažnosti sťažovateľky, ako aj zo zadováženého súdneho spisu zistil, že pred okresným súdom prebiehalo konanie vedené pod sp. zn. 2 C 114/02 o návrhu sťažovateľky na zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov za trvania manželstva. V danom prípade ide o konanie, ktoré tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy okresného súdu a ktoré právne ani skutkovo zložité nie je. Ide však o sporové konanie, kde účastníci konania priamo zodpovedajú za nedostatok aktívnej súčinnosti so súdom a nevykonanie potrebných úkonov (§ 6 Občianskeho súdneho poriadku). Na právnu ani faktickú zložitosť veci v konaní ostatne nepoukázal ani predseda okresného súdu.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky, ústavný súd zistil, že sťažovateľka pri podaní návrhu na začatie konania nezaplatila súdny poplatok, čím si nesplnila poplatkovú povinnosť podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), ktorá jej vznikla v zmysle citovaného ustanovenia podaním návrhu. Sťažovateľka tento poplatok nezaplatila ani v lehote určenej vo výzve okresného súdu, v dôsledku čoho okresný súd podľa § 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch konanie zastavil. Až na základe tohto rozhodnutia okresného súdu sa sťažovateľka stala aktívnou a v lehote určenej na podanie odvolania proti rozhodnutiu okresného súdu o zastavení konania súdny poplatok zaplatila. Tieto skutočnosti ústavný súd vyhodnotil tak, že i samotná sťažovateľka sa svojim konaním podstatne podieľala na zbytočných prietáhoch v konaní pred okresným súdom. Od zaplatenia súdneho poplatku bola sťažovateľka v konaní súčinnosťná a nariadeného pojednávania sa zúčastnila.

3. Tretím kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval, či nedošlo k zbytočným prietáhom v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 114/02, bol postup samotného okresného súdu. Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že po podaní návrhu sťažovateľky okresnému súdu zákonná sudkyňa až 20. marca 2003 vo veci urobila prvý úkon, keď vyzvala sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku. Okresný súd síce zaslal sťažovateľke výzvu na zaplatenie súdneho poplatku oneskorene, táto okolnosť ale nemala vplyv na celkovú dĺžku konania, pretože sťažovateľka ani na základe výzvy okresného súdu súdny

poplatok nezaplatila a okresný súd z tohto dôvodu musel zastaviť konanie. Sťažovateľka až v lehote na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania zaplatila súdny poplatok, v dôsledku čoho okresný súd v zmysle § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch uznesenie o zastavení konania zrušil a vo veci nariadil termín pojednávania v primeranej lehote a na prvom pojednávaní vec aj právoplatne skončil.

Ústavný súd konštatuje, že ide o sporové konanie, v ktorom neposkytnutie potrebnej súčinnosti sťažovateľky znamenalo, že aj keď ju okresný súd s odstupom istej doby vyzýval na zaplatenie súdneho poplatku, sťažovateľka ani po výzve neposkytla potrebnú súčinnosť. Na základe toho možno uzavrieť, že doba konania od 5. marca 2002 do 20. marca 2003 nedosahuje intenzitu zdôvodňujúcu záver o existencii zbytočných prieťahov v konaní, teda ani o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. K uvedenému záveru dospel ústavný súd aj s prihliadnutím na okolnosť, že konanie na všeobecnom súde bolo v priebehu podania sťažnosti ústavnému súdu právoplatne skončené.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 114/02 nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 ústavy, čo viedlo k tomu, že ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2003